

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

306

Finanse publiczne

Redaktorzy naukowi

Jerzy Sokołowski

Arkadiusz Żabiński

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Aleksandra Śliwka

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-386-1

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Jan Borowiec , Kryzys gospodarczy a polityka monetarna i fiskalna w strefie euro w latach 2008-2012.....	13
Leszek Borowiec, Marzena Kuśmierk , Kapitał żelazny w finansowaniu organizacji non-profit w Polsce	24
Patrycja Chodnicka, Katarzyna Niewińska , Determinanty wyceny rynkowej sektora bankowego w dobie kryzysu	37
Patrycja Chodnicka, Katarzyna Niewińska , Ocena sektora bankowego w Europie.....	48
Iwona Dorota Czechowska , Rachunki osobiste dla klientów 60+	61
Agnieszka Deresz, Marian Podstawka , Opodatkowanie podatkiem dochodowym od osób fizycznych mikroprzedsiębiorców w warunkach kryzysu	73
Joanna Działo , Czy Unia Europejska potrzebuje unii fiskalnej?.....	86
Ryta Dziemianowicz , <i>Tax expenditures</i> w konstrukcji reguły wydatkowej... ..	98
Joanna Fila , Mikrofinanse w Unii Europejskiej – polityka, instrumenty, efekty	110
Beata Filipiak, Marek Dylewski , Indywidualny wskaźnik zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego – problemy dostosowawcze.....	120
Piotr Gut , Model odwróconej płatności (<i>reverse charge</i>) jako element konstrukcji podatku VAT ograniczający uszczuplenia w podatku VAT.....	132
Małgorzata Magdalena Hybka , Raison d'être solidarnej odpowiedzialności za zobowiązania z tytułu podatku od wartości dodanej	143
Marcin Idzik , Ekskluzja finansowa – ujęcie empiryczne.....	154
Maria Jastrzębska , Kreacja i implementacja systemu zarządzania ryzykiem jednostki samorządu terytorialnego	166
Piotr Karaś, Wojciech Pacut , Porównanie działania banków islamskich i konwencjonalnych – przypadek Zjednoczonych Emiratów Arabskich	178
Anna Kobialka , Wykorzystanie funduszy unijnych w finansowaniu wydatków inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego lubelszczyzny	190
Teresa Kondrakiewicz , Dywersyfikacja jako kierunek rozwoju grup kapitałowych.....	200
Iwa Kuchciak , Problematyka nadmiernego zadłużania w kontekście wykluczenia finansowego.....	213
Elwira Leśna-Wierszołowicz , Koncepcja wielofunduszowości w drugim filarze systemu emerytalnego w Polsce	225
Paweł Marszałek , Finansyzacja w Polsce – ciekawostka teoretyczna czy realny problem?.....	235
Grzegorz Matysek , Opodatkowanie dochodów spółek osobowych w Polsce – konieczność zmian.....	247

Danuta Milaszewicz , Stabilność fiskalna jako przymus w polityce fiskalnej	260
Magdalena Miszczuk , Zróżnicowanie sytuacji finansowej wybranych jednostek samorządu terytorialnego na podstawie indywidualnego wskaźnika zadłużenia	272
Anna Murdoch , Wejście Polski do strefy euro a długoterminowe cele rozwoju kraju	285
Piotr Ptak , Polityka wydatków publicznych w Polsce w latach 2008-2012....	298
Witold Rakowski , Zróżnicowanie wydatków gmin i powiatów na oświatę w latach 2005-2010 w układzie przestrzennym	311
Halina Rechul , Samodzielność finansowa jednostek samorządu terytorialnego w Polsce.....	325
Wioleta Samitowska , Fundusze pożyczkowe i fundusze poręczeń kredytowych jako instrumenty finansowego wsparcia MŚP	338
Przemysław Siudak , Specjalne strefy ekonomiczne jako instrument generujący oszczędności budżetu państwa z tytułu zatrudniania bezrobotnych..	351
Andrzej Sobczyk , Dynamika wydatków inwestycyjnych i liczby mieszkańców w gminach województwa zachodniopomorskiego w latach 2008-2011	362
Michał Sosnowski , Progresywne i proporcjonalne opodatkowanie przedsiębiorstw osób fizycznych w Polsce	372
Feliks Marek Stawarczyk , Kryzys finansowy a sytuacja banków krajowych w Niemczech	386
Igor Styn , Wpływ zmian w MSSF 9 na wyniki finansowe największych dwóch banków działających w Polsce oraz na ich politykę kredytową	397
Magdalena Syrkiewicz-Świtłała, Tomasz Holecki, Katarzyna Kłyta , Możliwości wprowadzenia prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych do powszechnego systemu ochrony zdrowia w Polsce w opinii mieszkańców powiatu tarnogórskiego	409
Waldemar Szczepaniak , Ocena sytuacji finansowej publicznych uczelni technicznych w Polsce w latach 2004-2011	418
Tomasz Śmietanka , Gospodarka finansowa gminy miejsko-wiejskiej Kozienice w latach 2003-2012	430
Tomasz Uryszek , Zadłużenie sektora samorządowego w krajach Unii Europejskiej w okresie kryzysu gospodarczego	442
Alina Walenia , Zarządzanie ryzykiem w sektorze samorządowych finansów publicznych	454
Jerzy Wąchoł , Spowolnienie gospodarcze i problemy długu publicznego na świecie w świetle danych statystycznych	466
Radosław Witczak , Wykorzystanie metod szacowania podstawy opodatkowania do określenia wysokości zobowiązań podatkowych	478
Iwona Wojciechowska-Toruńska , „Pakt fiskalny” a polityka fiskalna	488

Katarzyna Wójtowicz , Udziały samorządów w podatkach państwowych – własne czy obce źródło dochodów JST? Dylematy teorii a praktyka budżetowa wybranych państw.....	501
Dorota Wyszowska , Stan finansów jednostek samorządu terytorialnego jako determinanta wykorzystania środków pomocowych Unii Europejskiej w perspektywie 2014-2020	513
Jolanta Zawora , Samodzielność finansowa samorządów gminnych w warunkach spowolnienia gospodarczego.....	523
Anna Zielińska-Chmielewska , Ocena realizacji strategii płynności finansowej GK Tarczyński SA w ujęciu dochód-ryzyko	534
Dagmara Zuzek , Faktoring jako niekonwencjonalne źródło finansowania mikro- i małych przedsiębiorstw w Polsce.....	547
Arkadiusz Żabiński , Realizacja zasady równości opodatkowania czynników wytwórczych w wybranych krajach europejskich.....	558

Summaries

Jan Borowiec , Economic crisis and monetary and fiscal policies in the euro zone in the years 2008-2012	23
Leszek Borowiec, Marzena Kuśmierek , Endowment capital and funding sources in non-profit organizations	36
Patrycja Chodnicka, Katarzyna Niewińska , Determinants of market valuation of the banking sector during the recent financial crisis	47
Patrycja Chodnicka, Katarzyna Niewińska , Assessment of the banking sector in Europe	60
Iwona Dorota Czechowska , Personal accounts for clients 60+.....	72
Agnieszka Deresz, Marian Podstawka , Personal income tax on small entrepreneurs in times of crisis	85
Joanna Działo , Does the European Union need a fiscal union?	97
Ryta Dziemianowicz , Tax expenditures in the construction of the expenditure rule.....	109
Joanna Fila , Microfinance in European Union – policy, instruments, effects	119
Beata Filipiak, Marek Dylewski , Personal debt ratio of local government – system problems	131
Piotr Gut , Reverse charge model as an element of the VAT system, preventing it from tax abuse	142
Małgorzata Magdalena Hybka , Raison d'être of the joint and several liability for value added tax purposes.....	153
Marcin Idzik , Financial exclusion – empirical approach.....	165
Maria Jastrzębska , Creation and implementation of the risk management system of territorial self-government unit	177

Piotr Karaś, Wojciech Pacut , Islamic vs. conventional banking – the case of United Arab Emirates.....	189
Anna Kobialka , European Union funds use in financing of territorial self-governments units' investment in Lublin region.....	199
Teresa Kondrakiewicz , Diversification strategy in the process of holding companies development.....	212
Iwa Kuchciak , The issue of overindebtedness in the context of financial exclusion	224
Elwira Leśna-Wierszółowicz , The concept of multifunding in the second pension pillar in Poland	234
Paweł Marszałek , Financialization in Poland – theoretical curiosity or the real problem?.....	246
Grzegorz Matysek , Income taxation of partnerships in Poland – the necessity of changes	259
Danuta Milaszewicz , Fiscal stability as a coercion in fiscal policy	271
Magdalena Miszczuk , Diversity of the financial situation of selected self-government units under individual debt indicator.....	284
Anna Murdoch , Poland's entry into the Eurozone vs. its long term growth objectives	297
Piotr Ptak , Public spending policy in Poland in the years 2008-2012	310
Witold Rakowski , Variation of educational spending by communities and counties across regions in 2005-2010	324
Halina Rechul , Financial independence of local government units in Poland	337
Wioleta Samitowska , Loan funds and credit guarantee funds as instruments of financial support for SME.....	350
Przemysław Siudak , Special economic zones as an instrument generating savings for the state budget through the employment of the unemployed .	361
Andrzej Sobczyk , Dynamics of capital expenditure and population in communities of Western Pomeranian Voivodeship in the years 2008-2011	371
Michał Sosnowski , Progressive and proportional taxation of natural persons' enterprises in Poland.....	385
Feliks Marek Stawarczyk , Financial crisis and <i>Landesbanken</i> problems in Germany	396
Igor Styn , How changes in IFRS 9 can affect net earnings of two biggest banks operating in Poland and their loan policy	408
Magdalena Syrkiewicz-Świtła, Tomasz Holecki, Katarzyna Klyta , Possibilities of introducing private insurance in the public health care system in Poland in the opinion of the inhabitants of Tarnowskie Góry county	417
Waldemar Szczepaniak , Assessment of financial situation of technical universities in Poland between 2004-2011	429

Tomasz Śmietanka , Financial economy of the urban-rural commune of Kozienice in the years 2003-2012.....	441
Tomasz Uryszek , Local and regional government sector debt in the European Union countries during the economic crisis.....	453
Alina Walenia , Risk management in the self-government public finance sector.....	465
Jerzy Wąchol , Economic slowdown and problems with public debt in the world in the light of statistical data	477
Radosław Witczak , The use of tax base estimation methods for the determination of the amount of tax liability.....	487
Iwona Wojciechowska-Toruńska , “Fiscal Pact” vs. fiscal policy	500
Katarzyna Wójtowicz , Local governments tax sharing arrangements – own or external source of revenues? Theoretical dilemmas vs. practical experiences of several European countries	512
Dorota Wyszowska , Financial standing of local self-government entities as a determinant of using of European Union aid in the perspective of 2014-2020	522
Jolanta Zawora , Financial independence of communes during economic slowdown	533
Anna Zielińska-Chmielewska , Assessment of strategies of working capital financial liquidity in the concept of risk-return analysis on GK Tarczyński SA	546
Dagmara Zuzek , Factoring as an unconventional source of financing activities of micro and small enterprises in Poland.....	557
Arkadiusz Żabiński , The implementation of the principle of equality in the taxation of factors of production in selected European countries	567

Agnieszka Deresz

Urząd Skarbowy w Siedlcach

Marian Podstawka

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

OPODATKOWANIE PODATKIEM DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH MIKROPRZEDSIĘBIORCÓW W WARUNKACH KRYZYSU

Streszczenie: W artykule przedstawiono wynik analizy wielkości przychodów przedsiębiorców opodatkowanych ryczałtem ewidencjonowanych w aspekcie czynników determinujących jego wysokość, takich jak: przepisy podatkowe, liczba podatników, sytuacja gospodarcza w kraju. W opracowaniu przeprowadzono również analizę opłacalności opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych w formie ryczałtu ewidencjonowanego w porównaniu z zasadami ogólnymi. Okres badawczy obejmuje lata 2005-2011.

Słowa kluczowe: ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, pozarolnicza działalność gospodarcza, wybór formy opodatkowania.

1. Wstęp

W gospodarce rynkowej współistnieją różnej wielkości przedsiębiorstwa: obok przedsiębiorstw dużych, działają firmy średnie, małe i tzw. mikroprzedsiębiorstwa. W 2011 r. liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w Polsce wyniosła 4 071 576. Ich struktura, biorąc pod uwagę poszczególne grupy wielkości, przedstawiała się następująco: mikroprzedsiębiorstwa – 3 861 352 (94,8% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw), małe firmy – 173 449 (4,3%), średnie – 31 329 (0,8%) i duże – 5446 (0,1%). Firm z sektora MŚP w 2011 r. było 4 066 130, co stanowiło 99,9% liczby wszystkich przedsiębiorstw zarejestrowanych¹.

Mikro- i małe przedsiębiorstwa odgrywają znaczącą rolę w rozwoju gospodarczym kraju. Podmioty te są bowiem w warunkach zmieniającej się sytuacji gospodarczej bardziej elastyczne i zdecydowanie szybciej i sprawniej adaptują się do niestabilnego popytu i zmieniających się rynków zbytu niż przedsiębiorstwa duże.

¹ *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2011*, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB w Radomiu, Warszawa 2012, s. 21-22.

Podniesieniu konkurencyjności mikro- i małych przedsiębiorstw służy polityka podatkowa i stosowanie w ramach tego systemu podatkowego strategii podatkowych, ułatwiających rozwój tych przedsiębiorstw. Do jednej z nich należy wybór przez przedsiębiorcę takiej formy opodatkowania, która w połączeniu z różnymi metodami wpłacania zaliczek oraz prowadzenia księgowości pozwoli w znacznym stopniu optymalizować strumień przepływów z tytułu płatności podatkowych. Podatnik może wybrać pomiędzy formami zryczałtowanymi (karta podatkowa, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych) a opodatkowaniem według zasad ogólnych (stawka liniowa 19% lub progresywna skala podatkowa). Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych ze względu na swoją prostotę w ustalaniu jego wysokości i ewidencji księgowej stanowi dosyć popularną formę opodatkowania wśród drobnych przedsiębiorców.

Celem artykułu jest przedstawienie wyników analizy wielkości przychodów przedsiębiorców opodatkowanych ryczałtem ewidencjonowanych w aspekcie czynników determinujących jego wysokość, takich jak: przepisy podatkowe, liczba podatników, sytuacja gospodarcza w kraju. W opracowaniu przeprowadzono również analizę opłacalności opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych w formie ryczałtu ewidencjonowanego w porównaniu z zasadami ogólnymi. Okres badawczy obejmuje lata 2005-2011.

2. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych z pozarolniczej działalności gospodarczej

W zależności od rodzaju pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanej według tzw. ryczałtu ewidencjonowanego przychód z niej uzyskiwany opodatkowany jest stawką: 20, 17, 8,5, 5,5 oraz 3%. Jak przedstawiają tab. 1 i 2, do 2008 r. wszystkie przychody opodatkowane powyższymi stawkami wykazywały tendencję rosnącą z wyjątkiem opodatkowanych stawką 17%², które wykazywały tendencję malejącą. Zdecydowanie wyższe przychody w porównaniu z latami ubiegłymi przedsiębiorstwa odnotowały w 2007 r. Od 2008 r. obserwowano spadek przychodów w pozostałych grupach przychodów, oprócz przychodów osiąganych w zakresie wolnych zawodów, do których ma zastosowanie stawka 20%. W tym przypadku w 2009 r. w porównaniu z rokiem 2005 nastąpił wzrost przychodów o 117,82 punktu procentowego. W 2010 i 2011 r. obserwowano jednak znaczący spadek przycho-

² Stawka w wysokości 17% dotyczy m.in. przychodów ze świadczenia usług: reprodukcji komputerowych nośników informacji, pośrednictwa w sprzedaży pojazdów mechanicznych i motocykli, pośrednictwa w sprzedaży części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych i motocykli, pośrednictwa w handlu hurtowym, hoteli, parkingowych, obsługi centrali wzywania radio-taxi, pilotowania, organizatorów i pośredników turystycznych, w zakresie zarządzania nieruchomościami, wynajmu samochodów osobowych, wynajmu pozostałych środków transportu, doradztwa w zakresie sprzętu komputerowego, pozyskiwania personelu, opieki społecznej, świadczonych przez instytucje o charakterze doraźnym, opieki społecznej związanych z przystosowaniem zawodowym.

Tabela 1. Przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej w latach 2005-2011

Wyszczególnienie	Kwota przychodu w tys. zł						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	2	3	4	5	6	7	8
Według stawki 3%	10 068 044	10 488 664	10 984 883	8 249 989	7 680 527	7 917 696	8 182 085
Według stawki 5,5%	14 849 455	16 928 064	20 232 306	17 472 056	14 973 377	15 965 742	17 820 138
Według stawki 8,5%	7 275 068	8 419 273	8 709 294	8 304 032	7 562 682	8 033 476	8 629 415
Według stawki 10%	10 865	19 825	89 085	21 463	20 024	19 677	18 109
Według stawki 17%	113 085	110 743	109 222	100 562	87 827	97 282	111 680
Według stawki 20%	26 382	32 447	42 053	51 447	57 464	6 333	5 660
Według stawek określonych przez organ podatkowy	4 993	2 903	7 221	5 476	1 913	3 709	3 176
Razem	32 347 892	36 001 919	40 174 064	34 205 025	30 383 814	32 043 915	34 770 263

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Informacji dotyczących ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za lata 2005-2011*, Ministerstwo Finansów, Departament Podatków Dochodowych.

Tabela 2. Struktura przychodu z pozarolniczej działalności gospodarczej w latach 2005-2011 (w %)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	2	3	4	5	6	7	8
Według stawki 3%	31,12	29,13	27,34	24,12	25,28	24,71	23,53
Według stawki 5,5%	45,91	47,02	50,36	51,08	49,28	49,82	51,25
Według stawki 8,5%	22,49	23,39	21,68	24,28	24,89	25,07	24,82
Według stawki 10%	0,03	0,05	0,22	0,06	0,06	0,06	0,05
Według stawki 17%	0,35	0,31	0,27	0,29	0,29	0,31	0,32
Według stawki 20%	0,08	0,09	0,11	0,15	0,19	0,02	0,02
Według stawek określonych przez organ podatkowy	0,02	0,01	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01
Razem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Informacji dotyczących ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za lata 2005-2011*, Ministerstwo Finansów, Departament Podatków Dochodowych.

dów osiągniętych w zakresie wolnych zawodów, bo w 2010 r. w porównaniu z rokiem 2009 nastąpił spadek o 807,37 punktu procentowego, a w 2011 r. w porównaniu z rokiem 2010 o 11,89 punktu procentowego. Znajduje to swoje uzasadnienie w tym, iż wysoka stawka ryczałtu dla wolnych zawodów rzadko jest korzystniejsza od opodatkowania według skali podatkowej, podatku liniowego lub karty podatkowej. Spadek przychodów we wszystkich grupach przychodów, z wykluczeniem wolnych zawodów, utrzymał się w 2009 r. Tendencję rosnącą przychodów we wszystkich

grupach przychodów, z wyjątkiem wolnych zawodów, obserwujemy od 2010 r. Jednak przychody w latach 2010-2011 nie osiągnęły poziomu przychodów, jakie odnotowano w roku 2007.

Największy udział w przychodach ogółem miały w badanym okresie przychody opodatkowane stawką 5,5%. Stawka ta dotyczyła m.in.: przychodów z działalności wytwórczej, robót budowlanych lub w zakresie przewozów ładunków taborem samochodowym o ładowności powyżej 2 ton. Przychody z tego rodzaju działalności rosły sukcesywnie od 2005 r., osiągając najwyższą wartość w 2007 r. W 2008 r. nastąpił znaczny ich spadek, który pogłębił się jeszcze w roku 2009. Zaistniała sytuacja była wynikiem zahamowania boomu budowlanego oraz kryzysu finansowego. Zmalało bowiem zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi. Co ciekawe, jak przedstawia tab. 3, liczba podatników uzyskujących przychody z tego typu działalności w latach 2005-2009, jak i kolejnych – 2010-2011, cały czas wzrastała, chociaż w końcowym okresie będącym przedmiotem badań nie tak intensywnie. W roku 2008 w porównaniu z rokiem 2007 liczba podatników zwiększyła się o 13 442 osoby, ale w roku 2009 w odniesieniu do roku poprzedniego już tylko o 1005 osób, w roku 2010 w odniesieniu do roku poprzedniego o 2373 osoby i w 2011 r. w odniesieniu do roku poprzedniego o 1024 osoby. Na kolejnych miejscach pod względem udziału w przychodach ogółem znajdują się przychody opodatkowane stawką 3% oraz 8,5%. Stawka 3% dotyczyła przychodów osiąganych z działalności gastronomicznej, z wyjątkiem przychodów ze sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%, z działalności usługowej w zakresie handlu. W 2009 r. przychody opodatkowane stawką 3% były niższe od przychodów uzyskanych w roku 2005 o 2 387 517 tys. zł, co stanowiło spadek o 23,71%. Niewielki wzrost przychodów opodatkowanych stawką 3,5% obserwujemy w 2010 r., bo zaledwie o 3,09 punktu procentowego w porównaniu z rokiem 2009, oraz w 2011 r., bo zaledwie o 3,34 punktu procentowego w porównaniu z rokiem 2010. Stawka 8,5% stosowana była m.in. do przychodów z działalności usługowej, w tym przychodów z działalności gastronomicznej w zakresie sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%, przychodów związanych ze zwalczaniem pożarów i zapobieganiem pożarom, przychodów ze świadczenia usług związanych z prowadzeniem przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, przychodów ze świadczenia usług związanych z ogrodami botanicznymi i zoologicznymi oraz obszarami z obiektami przyrody chronionej, przychodów z działalności polegającej na wytwarzaniu przedmiotów z materiału powierzonego przez zamawiającego, prowizji uzyskanej przez komisanta ze sprzedaży na podstawie umowy komisji, prowizji uzyskanej przez kolportera prasy na podstawie umowy o kolportaż prasy. Lata 2005-2007 charakteryzowały się tendencją rosnącą dla przychodów opodatkowanych według stawki 8,5%. W 2008 i 2009 r. nastąpił spadek przedmiotowych przychodów, w roku 2008 przychody spadły w porównaniu z rokiem 2007 o 4,88 punktu procentowego, a w roku 2009 w porównaniu z rokiem 2007 o 9,80 punktu procentowego. W kolejnych latach 2010-2011 przychody opodatkowane stawką 8,5% wykazywały tendencję rosnącą. W roku 2010 przychody

wzrosły w porównaniu z rokiem 2009 o 6,23% punktu procentowego, natomiast w roku 2011 w porównaniu z rokiem 2010 o 7,42%.

Tabela 3. Liczba podatników ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych uzyskujących przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej w latach 2005-2011

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	2	3	4	5	6	7
Według stawki 3%	200 384	189 778	182 561	177 837	176 540	173 036
Według stawki 5,5%	151 012	163 855	177 297	178 302	180 675	181 699
Według stawki 8,5%	186 277	182 606	181 805	180 129	186 881	188 616
Według stawki 10%	139	378	246	214	419	317
Według stawki 17%	5 362	5 287	4 854	4 554	4 257	5 031
Według stawki 20%	1 835	2 042	2 473	2 793	514	431
Według stawek określonych przez organ podatkowy	122	172	136	93	126	129

* za 2005 rok brak danych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Informacji dotyczących ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za lata 2005-2011*, Ministerstwo Finansów, Departament Podatków Dochodowych.

Zaistniała sytuacja była skutkiem przede wszystkim ogólnej sytuacji gospodarczej kraju i zagranicy. W 2008 r. tempo wzrostu gospodarczego było wolniejsze od bardzo wysokiego w dwóch poprzednich latach. Kumulacja niekorzystnych zjawisk na globalnych rynkach finansowych oraz pogarszająca się koniunktura w gospodarce światowej wpływały na stopniowe osłabienie dynamiki popytu zagranicznego, a pośrednio oddziaływały na postawy przedsiębiorców krajowych, którzy ograniczyli rozszerzanie mocy produkcyjnych. Od połowy 2008 r. obniżyła się dynamika produkcji w przemyśle. Nadal wysoki, ale również wolniejszy niż w latach poprzednich był wzrost produkcji budowlano-montażowej. W I półroczu 2009 r. obserwowano dalsze spowolnienie gospodarcze, którego skutki przekładały się na sytuację finansową przedsiębiorstw, rynek pracy i stan finansów publicznych. Odnotowano spadek produkcji sprzedanej przemysłu, sprzedaży detalicznej, usług w transporcie oraz spadek produkcji budowlano-montażowej, co znalazło bezpośrednie przełożenie na spadek przychodów podlegających opodatkowaniu według ryczałtu ewidencjonowanego. Oprócz spowolnienia gospodarczego za znaczącą przyczynę obniżenia się przychodów, od których płacono podatek zryczałtowany, podaje się zmianę od 2008 r. przepisów dotyczących możliwości opodatkowania omawianym podatkiem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W latach 2004-2007 podatnicy mogli płacić ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, jeśli w roku poprzedzającym rok podatkowy uzyskali przychody z działalności, prowadzonej wyłącznie samodzielnie, w wysokości nieprzekraczającej równowartości 250 000 euro lub uzyskali przychody wyłącznie z działalności prowadzonej w formie spółki, a suma przychodów wspólników spółki z tej działalności nie przekroczyła kwoty

250 000 euro. Od 2008 r. kwota ta została zmniejszona do kwoty 150 000 euro, co w połączeniu z malejącym średnim kursem euro powodowało obniżenie limitu osiągniętych przychodów powodujących przejście na opodatkowanie na zasadach ogólnych. Porównując przeciętny poziom przychodów uzyskiwanych przez podmioty prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, opodatkowanych ryczałtem ewidencjonowanym z limitem przychodów uprawniających do korzystania z ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, widzimy jednak, że limit ustawowych przychodów nie był głównym czynnikiem odpowiedzialnym za obniżenie przychodów opodatkowanych ryczałtem ewidencjonowanym w latach 2008-2009 (tab. 4). Nie ma wątpliwości, że ustawowy limit przychodów uprawniających do korzystania z ryczałtu ewidencjonowanego był zdecydowanie wyższy od przeciętnego przychodu i nie stanowił bariery w wyborze tej formy opodatkowania. Nie będzie stanowił również w kolejnych latach, mimo znacznego obniżenia do 150 000 euro od 2008 r.

Tabela 4. Przeciętne przychody na jednego podatnika płacącego ryczałt od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej w latach 2004-2011 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	2	3	4	5	6	7	8
Przeciętny przychód brutto	58 550	65 681	74 499	62 527	56 058	58 507	47 555

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Informacji dotyczących ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za lata 2005-2011*, Ministerstwo Finansów, Departament Podatków Dochodowych.

3. Wysokość obciążeń podatkowych w ryczałcie od przychodów ewidencjonowanych w porównaniu z zasadami ogólnymi

Korzystając z danych statystycznych dotyczących małych przedsiębiorstw prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, można przeprowadzić analizę opłacalności opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych w formie ryczałtu ewidencjonowanego na tle zasad ogólnych (zarówno zasad ogólnych według progresywnej skali podatkowej, jak i zasad ogólnych według podatku liniowego ze stawką 19%). Do analizy przyjęto lata 2005, 2008 i 2011 jako okres objęty analizą. W analizowanym czasie największa część badanych przedsiębiorstw zajmowała się w Polsce działalnością handlową. Następne miejsca zajmują przedsiębiorstwa prowadzące działalność przemysłową, działalność w zakresie obsługi nieruchomości, działalność budowlaną oraz działalność transportową.

W tabelach 5, 6 i 7 przedstawiono symulację obciążeń podatkowych przy wyborze ryczałtu ewidencjonowanego lub zasad ogólnych jako formy opłacania podatku dochodowego od osób fizycznych w latach 2005, 2008 i 2011. Do tego celu wybrano działy przedsiębiorstw, które najczęściej wybierają ryczałt ewidencjonowany. Średnia wielkość przychodów i kosztów przypadająca na jedno przedsiębiorstwo

Tabela 5. Wysokość podatku dochodowego od osób fizycznych obliczonego za rok podatkowy 2005 przez przedsiębiorców według ryczałtu ewidencjonowanego i zasad ogólnych

Rodzaj działalności gospodarczej	Średnie przychody na 1 zakład pracy w tys. zł ^{a)}	Średnie koszty na 1 zakład pracy w tys. zł ^{b)}	Udział procentowy kosztów w przychodach ^{c)}	Podatek obliczony według ryczałtu na 1 zakład pracy w zł	Podatek obliczony według zasad ogólnych na 1 zakład pracy w zł	
					według progresywnej skali podatkowej	według podatku liniowego 19%
1	2	3	4	5	6	7
Handel	508,0	470,5	92,6	15 240	6 647	7 125
Przemysł	305,8	259,6	84,9	25 993	9 257	8 778
Budownictwo	243,1	192,6	79,2	13 371	10 547	9 595
Transport	224,5	191,1	85,1	12 348	5 816	6 346

a), b), c) – Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2005 r., tab. 2. Przychody i koszty w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących do 9 osób według podstawowego rodzaju działalności gospodarczej w 2005 roku, GUS Warszawa 16.10.2006r., s. 5 (www.stat.gov.pl).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 6. Wysokość podatku dochodowego od osób fizycznych obliczonego za rok podatkowy 2008 przez przedsiębiorców według ryczałtu ewidencjonowanego i zasad ogólnych

Rodzaj działalności gospodarczej	Średnie przychody na 1 zakład pracy w tys. zł ^{a)}	Średnie koszty na 1 zakład pracy w tys. zł ^{b)}	Udział procentowy kosztów w przychodach ^{c)}	Podatek obliczony według ryczałtu na 1 zakład pracy w zł	Podatek obliczony według zasad ogólnych na 1 zakład pracy w zł	
					według progresywnej skali podatkowej	według podatku liniowego 19%
1	2	3	4	5	6	7
Handel	586,5	547,2	93,3	17 595	6 880	7 467
Przemysł	341,6	283,7	83,1	29 036	11 889	11 001
Budownictwo	284,0	220,3	77,6	15 620	13 629	12 103
Transport	321,7	287,8	89,5	17 694	5 854	6 441

a), b), c) – Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2008 r., tab. 2. Przychody i koszty w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących do 9 osób według podstawowego rodzaju działalności gospodarczej w 2008 roku, GUS Warszawa 16.10.2009 r., s. 5 (www.stat.gov.pl).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

podana została na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego dla firm zatrudniających do 9 osób, prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w formie osoby fizycznej. Opodatkowanie podatkiem dochodowym od osób fizycznych obliczono: dla potrzeb ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych na podstawie

odpowiedniej stawki ryczału³, dla potrzeb zasad ogólnych odpowiednio na podstawie progresywnej skali zamieszczonej w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych⁴ oraz na podstawie stawki liniowej 19%.

Tabela 7. Wysokość podatku dochodowego od osób fizycznych obliczonego za rok podatkowy 2011 przez przedsiębiorców według ryczału ewidencjonowanego i zasad ogólnych

Rodzaj działalności gospodarczej	Średnie przychody na 1 zakład pracy w tys. zł ^{a)}	Średnie koszty na 1 zakład pracy w tys. zł ^{b)}	Udział procentowy kosztów w przychodach ^{c)}	Podatek obliczony według ryczału na 1 zakład pracy w zł	Podatek obliczony według zasad ogólnych na 1 zakład pracy w zł	
					według progresywnej skali podatkowej	według podatku liniowego 19%
1	2	3	4	5	6	7
Handel	729,0	685,8	94,1	21 870	7 220	8 208
Przemysł	410,8	343,9	83,7	34 918	11 486	12 711
Budownictwo	392,1	326,0	83,1	21 566	11 342	12 559
Transport	360,7	305,6	84,7	19 839	9 362	10 469

a), b), c) – Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2011 r., tab. 2. Przychody i koszty w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących do 9 osób według podstawowego rodzaju działalności gospodarczej w 2011 roku, GUS Warszawa 16.10.2012 r., s. 5 (www.stat.gov.pl).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2005-2008 podatek dochodowy od osób fizycznych płacony w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych dla omawianych działów przedsiębiorstw jest wyższy od obliczonego według zasad ogólnych. W roku 2011 przedsiębiorcy prowadzący działalność handlową i płacący podatek dochodowy w formie ryczału ewidencjonowanego zapłaciliby średnio o 14 156 zł (tj. średnio o ponad 183%) więcej, niż gdyby wybrali opodatkowanie na zasadach ogólnych. W roku 2008 przedsiębiorcy prowadzący działalność handlową i płacący podatek dochodowy w formie ryczału ewidencjonowanego zapłaciliby średnio o 10 422,00 zł (tj. średnio prawie o 145%) więcej, niż gdyby wybrali opodatkowanie na zasadach ogólnych. W roku 2005 kwota podatku była średnio o 8354,00 zł (tj. średnio prawie o 121%) wyższa. W działalności przemysłowej przedsiębiorcy korzystający z ryczału od przychodów ewidencjonowanych w 2011 r. zapłaciliby kwotę podatku średnio wyższą o 22 819,00 zł (tj. o prawie 189%), w roku 2008 o średnio 17 591,00 zł (tj. o prawie 154%), natomiast w roku 2005 – średnio o 16 975,00 zł (tj. o ponad 188%), niż gdyby rozliczali się z podatku dochodowego od osób fizycznych na zasadach ogólnych. Następnie w działalności budowlanej przedsiębiorcy korzystający

³ Patrz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (DzU z 1998 r. nr 144, poz. 930 ze zm.)

⁴ Patrz art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (DzU z 2000 r. nr 14, poz. 176 ze zm.)

z ryczału od przychodów ewidencjonowanych zapłaciliby kwotę podatku wyższą o średnio 9615,00 zł (tj. o ponad 124%) w 2011 r., o średnio 2754,00 zł (tj. o ponad 21%) w roku 2008, natomiast w roku 2005 – średnio o 3300,00 zł (tj. o prawie 33%), niż gdyby rozliczali się z podatku dochodowego od osób fizycznych na zasadach ogólnych, i w zakresie usług transportowych odpowiednio średnio o 9916,00 zł (tj. o 100%) w 2011 r., średnio o 11 547,00 zł (tj. ponad 53%) w roku 2008 oraz średnio o 6267,00 zł (tj. o 103%) w roku 2005.

Przeprowadzone rozważania pozwalają na wyciągnięcie wniosku, że w omawianych działach pozarolniczej działalności gospodarczej, gdzie najchętniej wybierany jest **ryczałt ewidencjonowany, opłacalność tej formy opodatkowania maleje na korzyść zasad ogólnych**. Różnica korzyści w latach 2008, 2008 i 2011 przekracza, oprócz działalności budowlanej w latach 2005 i 2008, 100%. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest poziom kosztów ponoszonych przez analizowane podmioty. Stosunek wysokości kosztów do uzyskiwanych przychodów jest w przedsiębiorstwach poddanych analizie zdecydowanie niekorzystny dla ryczału ewidencjonowanego. Z przeprowadzonej powyżej analizy wynika, że **ryczałt ewidencjonowany byłby korzystny, ze względu na wysokość obciążeń podatkowych, dla przedsiębiorstw, w których prowadzona działalność charakteryzowałaby się niską kosztownością**. Z przedstawionych danych statystycznych należy wyciągnąć wniosek, że przedsiębiorstw charakteryzujących się takimi wskaźnikami jest mało.

W tym momencie celowe jest wyliczenie takiej wysokości kosztów uzyskania przychodu i ich udziału procentowego w przychodach odpowiednio dla działalności handlowej, przemysłowej, budowlanej i transportowej, dla których byłoby korzystniejsze rozliczanie się z podatku dochodowego od osób fizycznych w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych niż na zasadach ogólnych.

Koszty uzyskania przychodu i następnie ich udział procentowy w przychodach można obliczyć według przyjęcia następującego założenia, zgodnie z którym wysokość podatku obliczonego według zasad ogólnych, czy to według progresywnej skali podatkowej, czy według stawki liniowej 19%, będzie tożsama z wysokością podatku obliczonego według ryczału z tab. 5 kolumny 5 dla 2005 r., tab. 6 kolumny 5 dla 2008 r. i tab. 7 kolumny 5 dla 2011 r. przy uwzględnieniu średnich przychodów na jeden zakład pracy dla omawianych działów przedsiębiorstw (handlu, przemysłu, budownictwa i transportu) z tab. 5 kolumny 2 dla 2005 r., tab. 6 kolumny 2 dla 2008 r. i tab. 7 kolumny 2.

Wyliczona w tab. 8 i 9 wysokość kosztów uzyskania przychodów zapewnia taką samą wysokość podatku dochodowego od osób fizycznych do zapłaty obliczonego dla ryczału ewidencjonowanego, jak i odpowiednio dla zasad ogólnych według progresywnej skali podatkowej i stawki liniowej 19%. Niewątpliwie na podstawie przedmiotowych wyliczeń należy wyciągnąć wniosek, zgodnie z którym, aby podatek dochodowy od osób fizycznych opłacany w formie ryczału ewidencjonowanego był dla przedsiębiorcy korzystniejszy niż opłacany w formie zasad ogólnych, niższy znacząco musiałby być poziom kosztów uzyskania przychodów w przedsiębior-

stwach. Oznacza to jednocześnie sytuację, w której przedsiębiorcy prowadzący przedmiotowe rodzaje pozarolniczej działalności gospodarczej w latach 2005, 2008 i 2011 osiągnęliby koszty niższe od podanych w wyżej wymienionych tabelach, korzystniejsze byłoby rozliczanie się z podatku dochodowego od osób fizycznych w formie ryczału ewidencjonowanego, jeśli natomiast średnie koszty na jedno przedsiębiorstwo byłyby wyższe, opłacalne stałoby się korzystanie z zasad ogólnych podatku dochodowego od osób fizycznych.

Tabela 8. Wysokość średnich kosztów uzyskania przychodu i ich udziału w przychodach, dla których podatek dochodowy od osób fizycznych opłacany w formie ryczału ewidencjonowanego oraz na zasadach ogólnych według progresywnej skali podatkowej są tożsame

Rodzaj działalności gospodarczej	Średnie przychody na 1 zakład pracy w tys. zł ^{a)}	Średnie koszty na 1 zakład pracy w tys. zł	Udział procentowy kosztów w przychodach (3:2)	Podatek obliczony według ryczału na 1 zakład pracy w zł	Podatek obliczony według progresywnej skali podatkowej na 1 zakład pracy w zł
1	2	3	4	5	6
2005					
Handel	508,0	441,86	86,98	15 240	15 239
Przemysł	305,8	210,80	68,93	25 993	25 992
Budownictwo	243,1	183,19	75,36	13 371	13 370
Transport	224,5	168,00	74,83	12 348	12 347
2008					
Handel	586,5	490,81	83,68	17 595	17 595
Przemysł	341,6	185,69	54,36	29 036	29 036
Budownictwo	284,0	198,70	69,96	15 620	15 620
Transport	321,7	225,49	70,09	17 694	17 694
2011					
Handel	729,0	604,41	82,91	21 870	21 870
Przemysł	410,8	213,72	52,03	34 918	34 918
Budownictwo	392,1	269,20	68,66	21 566	21 566
Transport	360,7	247,39	68,59	19 839	19 840

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w tab. 5, 6 i 7.

Tabela 9. Wysokość średnich kosztów uzyskania przychodu i ich udziału w przychodach, dla których podatek dochodowy od osób fizycznych opłacany w formie ryczału ewidencjonowanego oraz na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19% są tożsame

Rodzaj działalności gospodarczej	Średnie przychody na 1 zakład pracy w tys. zł ^{a)}	Średnie koszty na 1 zakład pracy w tys. zł	Udział procentowy kosztów w przychodach (3:2)	Podatek obliczony według ryczału na 1 zakład pracy w zł	Podatek obliczony według podatku liniowego 19% na 1 zakład pracy w zł
1	2	3	4	5	6
2005					
Handel	508,0	427,79	84,21	15 240	15 240

1	2	3	4	5	6
Przemysł	305,8	168,99	55,25	25 993	25 993
Budownictwo	243,1	172,73	71,05	13 371	13 371
Transport	224,5	159,51	71,05	12 348	12 348
2008					
Handel	586,5	493,89	84,11	17 595	17 595
Przemysł	341,6	188,78	55,26	29 036	29 036
Budownictwo	284,0	201,79	71,05	15 620	15 620
Transport	321,7	228,57	71,05	17 694	17 694
2011					
Handel	729,0	613,89	84,24	21 870	21 871
Przemysł	410,8	227,02	55,26	34 918	34 918
Budownictwo	392,1	278,49	71,03	21 566	21 566
Transport	360,7	256,28	71,05	19 839	19 840

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w tab. 5, 6 i 7.

Reasumując, należy stwierdzić, że koszty zapewniające opłacalność zastosowania ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych musiałyby być niższe od faktycznych o punkty procentowe przedstawione w tab. 10.

Tabela 10. Wskaźniki obniżenia kosztów uzyskania dla wyrównania opłacalności zastosowania ryczałtu ewidencjonowanego

Rodzaj działalności gospodarczej	Przy zasadach ogólnych według skali podatkowej	Przy zasadach ogólnych według stawki liniowej
1	2	3
2005		
Handel	5,62%	8,39%
Przemysł	15,97%	29,65%
Budownictwo	3,84%	8,15%
Transport	10,27%	14,05%
2008		
Handel	9,62%	9,19%
Przemysł	28,74%	27,84%
Budownictwo	7,64%	6,55%
Transport	19,41%	18,45%
2011		
Handel	11,19%	9,89%
Przemysł	31,67%	28,44%
Budownictwo	14,44%	12,07%
Transport	16,11%	13,65%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z tab. 5, 6, 7, 8 i 9.

4. Podsumowanie

Reasumując, można stwierdzić, że spada znaczenie ryczałtowanego podatku dochodowego w sferze pozarolniczej działalności gospodarczej. Przełomowym rokiem był 2009, w którym to spadkowi liczby przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą towarzyszył spadek wysokości przychodów. Był to rok szczególny ze względu na kryzys gospodarczy, który dotknął przede wszystkim osoby prowadzące działalność gospodarczą, a nie na zmianę przepisów podatkowych regulujących ryczałt ewidencjonowany. Należy spodziewać się, że ta forma opodatkowania będzie coraz mniej popularna wśród osób prowadzących działalność gospodarczą. Czynnikiem wpływającym na spadek atrakcyjności ryczałtu jest zwiększenie korzyści wynikających z opodatkowania dochodów na zasadach ogólnych według skali podatkowej, chociażby przez obniżenie stawki podatkowej do 18% w pierwszym progu podatkowym oraz zwiększenie go do poziomu dochodu wynoszącego 85 528 zł. Ważnym elementem opodatkowania w ten sposób jest możliwość uwzględniania kosztów uzyskania przychodów, przez co podatnik płaci podatek od rzeczywiście osiągniętego dochodu, a nie tak jak w przypadku ryczałtu od przychodu. Może zdarzyć się sytuacja, że faktycznie podatnik będzie ponosił stratę, ale będzie musiał zapłacić ryczałtowy podatek.

Przedstawione rozważania wykazały, iż wybór formy opodatkowania, tj. zasad ogólnych według progresywnej skali podatkowej, zasad ogólnych według stawki liniowej 19% lub ryczałtu ewidencyjnego, zgodnie z którą przedsiębiorca opłaca podatek dochodowy od osób fizycznych, ma podstawowe znaczenie dla wysokości obciążeń podatkowych.

Dla większości małych przedsiębiorstw zdecydowanie najkorzystniejszą formą opodatkowania dochodów pod względem kryterium wysokości obciążeń fiskalnych w latach 2005, 2008 i 2011 były zasady ogólne podatku dochodowego. Taki stan rzeczy kreował poziom kosztów uzyskania przychodu w przedsiębiorstwach poddanych analizie. Stosunek wysokości kosztów do uzyskanych przychodów był tam zdecydowanie korzystniejszy dla zasad ogólnych niż dla ryczałtu ewidencjonowanego. Niemniej jednak podjęcie przez przedsiębiorcę decyzji, jaką jest wybór optymalnej formy opodatkowania działalności gospodarczej, powinna poprzedzać staranna symulacja wysokości podatku dochodowego od osób fizycznych według poszczególnych form opodatkowania, przeprowadzona dla jego indywidualnej sytuacji.

Literatura

Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2005 r., GUS, Warszawa, 16.10.2006 r.

Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2008 r., GUS, Warszawa 16.10.2009 r.

- Działalność gospodarcza przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2011 r.*, GUS, Warszawa, 16.10.2012 r.
- Głuchowski J., Patyk J., *Zarys polskiego prawa podatkowego*, LexisNexis, Warszawa 2011.
- Gomułowicz A., Małecki J., *Podatki i prawo podatkowe*, LexisNexis, Warszawa 2011.
- Informacja dotycząca ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za lata 2005-2011*, Ministerstwo Finansów, Departament Podatków.
- Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2011*, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB w Radomiu, Warszawa 2012.
- Rosiński R., *Polski system podatkowy poszukiwanie optymalnych rozwiązań*, Difin, Warszawa 2008.
- Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (DzU z 1998 r. nr 144, poz. 930 ze zm.).
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (DzU z 2000 r. nr 14, poz. 176 ze zm.).

PERSONAL INCOME TAX ON SMALL ENTREPRENEURS IN TIMES OF CRISIS

Summary: The article presents the results of analysis on the amount of a lump-sum tax applied to income imposed on entrepreneurs with regard to factors determining its growth, such as: tax rules, amount of taxpayers, economic situation in the country. The study also carries out the analysis on profitability of the lump-sum tax with comparison to the general taxation rules referring to personal income tax. Research period covers the years 2005-2011.

Keywords: lump-sum on registered income, non-agricultural economic activity, choice of taxation form.